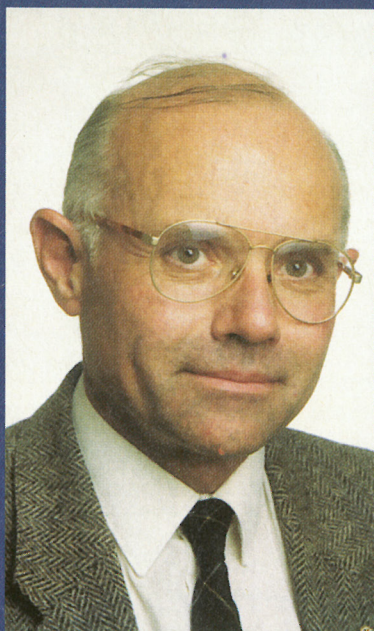

Kasuistikk og beslutning

Hva gjør man med en frisk 60-åring?

Per Wium,

seniorrådgiver i Statens helsetilsyn.

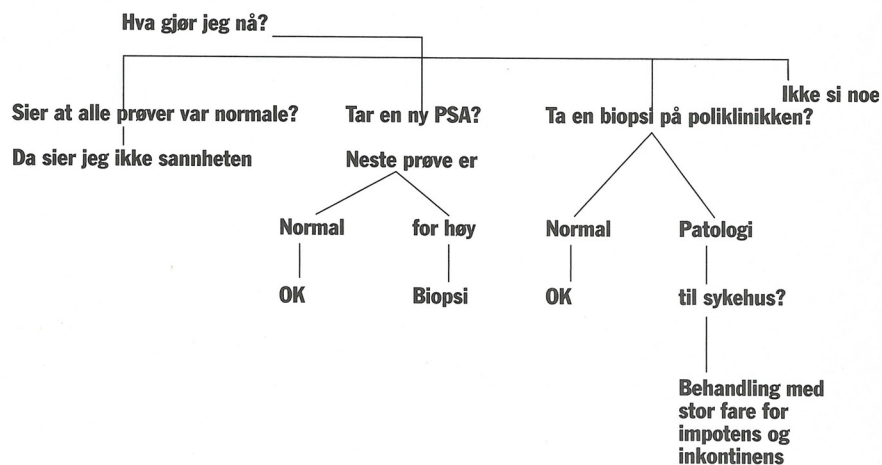
Han startet Utposten i 1972 sammen med Harald Siem og Tore Rud. De var alle tre på den tid distriktsleger på øyene i ytre Romsdal, kommunene Aukra Midsund og Sandøy. Etter den tid Bydelslege I på Romsås og i bydel Marka, overlege ved Sykehusrådmannens kontor i Oslo kommune. I 1988 begynte han som leder av kontoret for arbeidsmiljø og helse i Næringslivets Hovedorganisasjon, og siden 1993 har arbeidsstedet vært Statens helsetilsyn. Han har der oppgaven som rådgiver i internasjonale helsespørsmål med hovedvekt på WHO, EU og Europarådet. I en periode var han leder for Europarådets helsekomité i Strasbourg. Spesialist i samfunnsmedisin og MPH fra Leeds University

Ottar Karlsen har gått hos meg i 10 år med et lett forhøyet blodtrykk som han får 5 mg Centyl for. Dette har gitt ham normalt blodtrykk. Han er ansatt i Staten og har sin store hobby i Turistforeningen med turer vinter og sommer. Fysisk og psykisk er han i meget god form.

På siste kontroll spurte jeg ham om vannlatingen begynte å bli treg, og han innrømmet at det ikke var som da han var 20 år. Jeg krysset derfor av på PSA testen fordi jeg også skulle ta elektrolytter og kreatinin samt blodsukker. Han ble informert om hvilke prøver jeg tok, men hadde aldri hørt om den nye PSA testen. Øvre grense for denne testen satt til 4 mikrogram per liter (my/l). I tillegg eksplorerte jeg ham og fant en prostata fast elastisk uten knuter, som muligens var litt stor.

Under denne prosessen får jeg inn brosjyren fra SMM, Helsetilsynet og andre som sier:

Ikke ta PSM av friske menn fordi du oppdager ikke prostatakreft på et så tidlig tidspunkt at det gir pasienten et lengre liv. I tillegg kan en eventuell behandling for prostatakreft gi redusert livskvalitet med impotens og urinlekkasje.

Svaret på laboratorieprøvene viste normale verdier, bortsett fra PSA sp, var 7 my/l

Norske leger har økt antall PSA tester fra 136 000 i 1996 til 192 000 i 1999. Størst økning ser man i Agderfylkene. Hvorfor gjør vi dette? Sykeligjør vi norske menn?

Jeg skulle ønske jeg ikke hadde tatt PSA testen av den friske 60 åringen.

Når så mye er sagt er det viktig å understreke at testen kan brukes i oppfølgingen av behandling for prostatakreft. Det diskuteres også om man bør bruke den på menn som har betydelige symptomer fra urinveiene. Foreløpig er imidlertid konklusjonen: Ikke bruk testen som undersøkelse «for sikkerhets skyld». Du kan gjøre mer skade enn gagn for pasienten.

«Vi vil
også ha vår
screening»